

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στον αιώνα μας η τεχνολογική και επιστημονική ανάπτυξη έγινε και γίνεται με ρυθμούς άλλοτε ασύλληπτους. Χρειάστηκαν χιλιάδες χρόνια για να περάσουμε από το πλοίο με το πλάγιο πηδάλιο επί άξονος ή από την αιολική ενέργεια στον κινητήρα με ανάφλεξη. Και χρειάστηκαν μόλις μερικές δεκαετίες για να περάσουμε από το αερόστατο στο αεροπλάνο, από τον έλικα στον τούρμπο -αντιδραστήρα και από εκεί στον διαπλανητικό πύραυλο. Μέσα σε λίγες δεκαετίες είδαμε τον θρίαμβο των επαναστατικών θεωριών του Αϊνστάιν και την αμφισβήτηση τους. Η επιτάχυνση αυτή των ανακαλύψεων πληρώνεται με το αντίτιμο της υπερ-εξειδίκευσης. Ζούμε την τραγωδία των χωρισμένων γνώσεων: και όσο περισσότερο τις χωρίζουμε τόσο πιο εύκολη γίνεται η αποδούλωση της επιστήμης στους υπολογισμούς της εξουσίας. Το φαινόμενο αυτό συνδέεται στενά με το ότι στον αιώνα μας οι άνθρωποι έθεσαν πιο άμεσα το θέμα της επιδίωξης του πλανήτη. Ένας εξαιρετικός χημικός μπορεί να συλλάβει ένα εξαιρετικό αποσμητικό, δεν έχει όμως πλέον τις γνώσεις που θα του επέτρεπαν να συνειδητοποιήσει ότι το προϊόν του θα προκαλέσει μια τρύπα στο στρώμα του όζοντος.

Στην τεχνολογία το αντίστοιχο του χωρισμού των γνώσεων είναι η αλυσιδωτή παραγωγή. Στην αλυσίδα της παραγωγής ο καθένας γνωρίζει μόνο μία φάση της διαδικασίας. Στερείται της ικανοποίησης να δει το προϊόν τελειωμένο και παράλληλα είναι απαλλαγμένος από κάθε ευθύνη, θα μπορούσε να παράγει -και αυτό συμβαίνει συχνά- ψάρια χωρίς να το ξέρει. Η αλυσίδα όμως επιτρέπει να φτιάχνουμε αρκετή ποσότητα ασπιρίνης για όλον τον κόσμο - και γρήγορα. Όλα γίνονται σε επιταχυνόμενο ρυθμό, άγνωστο στους προηγούμενους αιώνες. Χωρίς αυτή την επιτάχυνση το τείχος του Βερολίνου θα μπορούσε να είχε αντέξει ολόκληρες χιλιετίες, όπως το Σινικό Τείχος. Είμαστε ευχαριστημένοι που όλα λύθηκαν μέσα σε τριάντα χρόνια, αλλά πληρώνουμε το τίμημα αυτής της ταχύτητας. Θα μπορούσαμε να καταστρέψουμε τον πλανήτη μέσα σε μία ημέρα.

Ήταν εύκολο να κάνουν να περάσει για επιστήμη μια ψευτο-επιστημονική θεωρία γιατί σε ένα καθεστώς χωρισμού των γνώσεων ο χημικός που έφτιαχνε τα ασφυξιογόνα αέρια δεν θεωρούσε απαραίτητο να έχει άποψη επί της ανθρωπολογίας. Το Ολοκαύτωμα μπόρεσε να γίνει γιατί ο κόσμος ήταν σε θέση να το αποδεχθεί και να το δικαιολογήσει χωρίς να βλέπει τα αποτελέσματά

του. Εκτός από έναν περιορισμένο αριθμό άμεσων υπευθύνων και εκτελεστών (σαδιστών και τρελών), εκατομμύρια άλλοι μπόρεσαν να συνεργαστούν εξ αποστάσεως, κάνοντας ο καθένας μια χειρονομία η οποία αυτή καθαυτή δεν είχε τίποτε το τρομερό. («Τι έκανα; Απλώς μονογράφησα το έντυπο αποτελέσματος»).

Απόσπασμα από άρθρο του Umberto Eco, με τίτλο «Ο αιώνας του εμφράγματος», εφημ. Το Βήμα, 1-8-1993

A. Να γίνει η περίληψη του κειμένου 80 λέξεων.

(Μονάδες 25)

B. 1. «Ζούμε την τραγωδία.....εξουσίας». Πώς νομίζετε ότι συνδέεται το θέμα της εξειδίκευσης της επιστήμης με τους υπολογισμούς της εξουσίας; Να απαντήσετε σε μια παράγραφο 70 λέξεων.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

(Μονάδες 10)

B. 2. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη και τον τρόπο ανάπτυξης της 1^{ης} παραγράφου.

(Μονάδες 5)

Β. 3. «Η επιτάχυνση αυτή.....υπερ-εξειδίκευσης». Να μετατραπεί η παθητική σε ενεργητική σύνταξη και να εντοπιστεί η νοηματική διαφορά τους.

(Μονάδες 5)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Β. 4. Να γραφούν τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων:
copyright © 2005- 2006

αμφισβήτηση, επιτρέπει, αντέξει, απαραίτητο, αποδεχθεί.

(Μονάδες 5)

Γ. Να γράψετε ένα άρθρο στη σχολική σας εφημερίδα εντοπίζοντας τις αρνητικές συνέπειες της εξειδίκευσης και προτείνοντας τρόπους αντιμετώπισής τους. (400 λέξεις).

(Μονάδες 40)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
copyright © 2005- 2006